

Problem londonskega stolpa

Ines Meršak

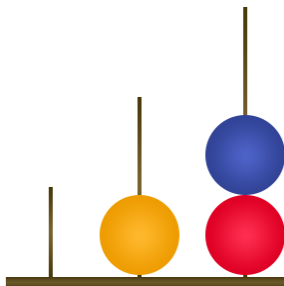
mentor: prof. dr. Sandi Klavžar

9. 9. 2016

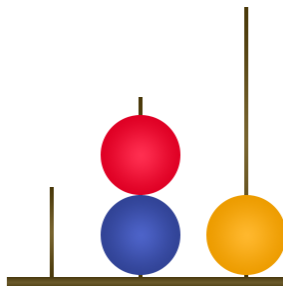
Klasični problem londonskega stolpa (Shallice)

- izumljen leta 1982
- uporabljen predvsem na področju nevropsihologije
- 3 enako velike kroglice različnih barv
- 3 palice različnih velikosti
- cilj igre je priti iz trenutnega stanja v neko dano stanje z minimalnim številom potez
- oznake: kroglice oštevilčimo, začetek nove palice označimo s |

Primer

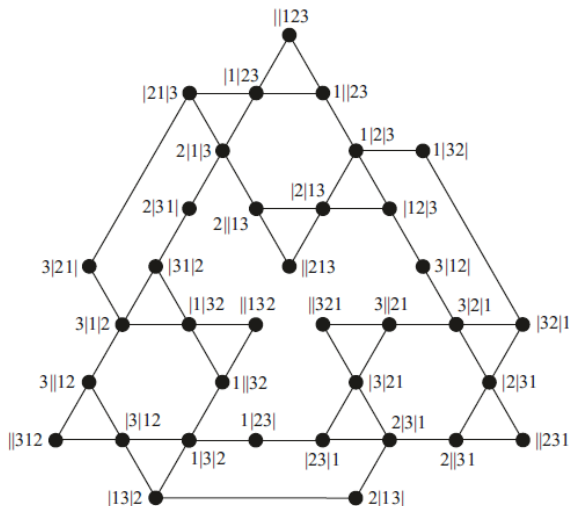
začetni položaj

končni položaj

Slika: Začetni položaj označimo s $|3|12$, končni položaj pa z $|21|3$.

Graf klasičnega problema londonskega stolpa

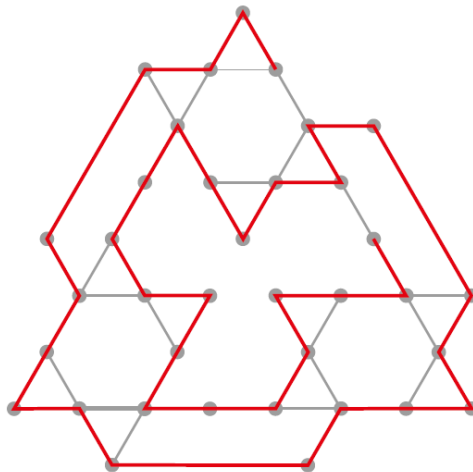

Lastnosti grafa

- 36 vozlišč (36 možnih stanj)
- po 12 vozlišč stopnje 2, 3, 4
- premer grafa je 8
- ravninski

Trditev

Klasični londonski graf vsebuje Hamiltonovo pot, ne pa tudi Hamiltonovega cikla.

Slika: Ena izmed Hamiltonovih poti v grafu L .

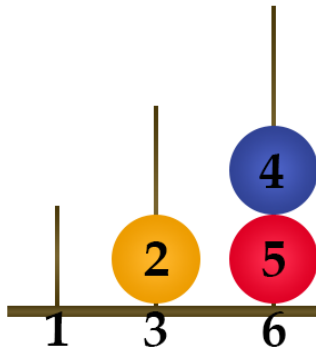
Oznake

- n krogel različnih barv, $n \geq 2$
- p palic, $p \geq 3$
- vsako palico označimo s številom $k \in [p]$, njeno višino pa s h_k
- veljati mora $n \leq \sum_{k=1}^p h_k$
- veljavnost poteze
- vsako stanje enolično predstavimo s permutacijo $s \in S_{n+p}$:

$$s = \underbrace{s_1 \dots s_n}_{\text{položaji krogel}} \underbrace{s_{n+1} \dots s_{n+p}}_{\text{položaji palic}}$$

- položaje oštevilčimo od leve palice proti desni, z vrha palice proti dnu

Primer

Slika: Prikazano stanje označimo s permutacijo $s = 452136$.

Definicija

Definicija

Londonski graf L_h^n , kjer je $p \geq 3$, $n \geq 2$, $h \in [n]^p$, $\sum_{k=1}^p h_k \geq n$:

- vozlišča: vse permutacije $s \in S_{n+p}$, za katere velja:

$$\forall k \in [p] : 1 \leq s_{n+k} - s_{n+k-1} \leq h_k + 1, \quad s_{n+p} = n + p,$$

- povezave: vsaki dve stanji (oz. pripadajoči permutaciji), med katerima lahko prehajamo z veljavno potezo, sta povezani

Graf klasičnega problema londonskega stolpa torej označimo z L_{123}^3 .

Oxfordski graf

Oxfordski graf je poseben primer londonskega grafa, pri katerem so vse palice velikosti n , n ponovno označuje število krogel. Oxfordski graf označimo z O_p^n , zanj torej velja $O_p^n := L_{n^p}^n$.

Lastnosti

Trditev

Število vozlišč oxfordskega grafa O_p^n je enako

$$\frac{(n + p - 1)!}{(p - 1)!}.$$

Trditev

Število povezav oxfordskega grafa O_p^n je enako

$$\frac{np}{2} \frac{(p - 2 + n)!}{(p - 2)!}.$$

Povezanost

V nadaljevanju bomo privzeli, da so palice urejene po velikosti naraščajoče, velja torej $h_1 \leq h_2 \leq \dots \leq h_p$.

Potreben pogoj za povezanost londonskega grafa je

$$n \leq \sum_{k=1}^{p-1} h_k.$$

Izrek

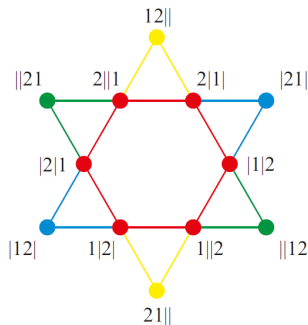
Londonski graf L_h^n je povezan natanko tedaj, ko velja pogoj

$$n \leq \sum_{k=1}^{p-1} h_k.$$

Ravninskost

Za povezane londonske grafe z dvema kroglama velja

$$L_{111}^2 \subset L_{112}^2 \subset L_{122}^2 \subset L_{222}^2 = O_3^2.$$

Slika: Vsi londonski grafi s $p = 3$ in $n = 2$ so ravninski. Prikazani so:

$$L_{111}^2 + L_{112}^2 + L_{122}^2 + L_{222}^2.$$

Operacija **subdivizije** ohranja ravninskost.

Izrek Kuratowskega

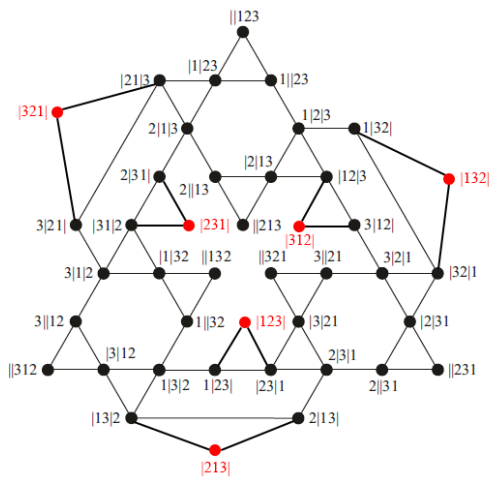
Graf G je ravninski natanko tedaj, ko ne vsebuje subdivizije K_5 niti subdivizije $K_{3,3}$.

Trditev

Naj bo $p = 3$. Tedaj so ravninski londonski grafi natanko grafi $L_h^2, L_{122}^3, L_{123}^3 = L$ in L_{133}^3 .

Za povezane londonske grafe s tremi krogli velja spodnja shema.

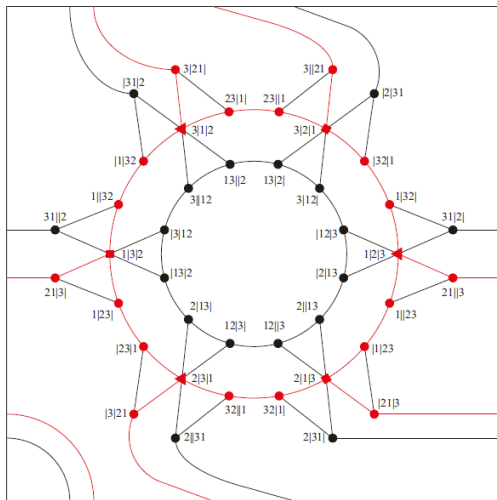
$$\begin{array}{ccccccc}
 & & L & & & & \\
 & & \parallel & & & & \\
 L_{122}^3 & \subset & L_{123}^3 & \subset & L_{133}^3 & & \\
 \cap & & \cap & & \cap & & \\
 L_{222}^3 & \subset & L_{223}^3 & \subset & L_{233}^3 & \subset & L_{333}^3 \\
 & & & & & & \parallel \\
 & & & & & & O_3^3
 \end{array}$$

Slika: Graf L^3_{133} je ravninski.

$$\begin{array}{ccccccc}
 & & L & & & & \\
 & & \parallel & & & & \\
 L_{122}^3 & \subset & L_{123}^3 & \subset & L_{133}^3 & & \\
 \cap & & \cap & & \cap & & \\
 L_{222}^3 & \subset & L_{223}^3 & \subset & L_{233}^3 & \subset & L_{333}^3 \\
 & & & & & & \parallel \\
 & & & & & & O_3^3
 \end{array}$$

Slika: Rdeči podgraf grafa L_{222}^3 je subdivizija grafa $K_{3,3}$.

Simetrije

Simetrije londonskega grafa so posledica permutacij barv krogel in palic enake višine.

Definirajmo grupo $(\Gamma_{np}, \cdot, 1_{np})$:

- $\Gamma_{np} = S_n \times S_p$,
- $(\chi_1, \pi_1) \cdot (\chi_2, \pi_2) = (\chi_1 \circ \chi_2, \pi_1 \circ \pi_2)$,
- $1_{np} = (\text{id}_n, \text{id}_p)$.

Sedaj lahko definiramo delovanje te grupe na množici vozlišč (stanj) nekega londonskega grafa $V(L_h^n)$:

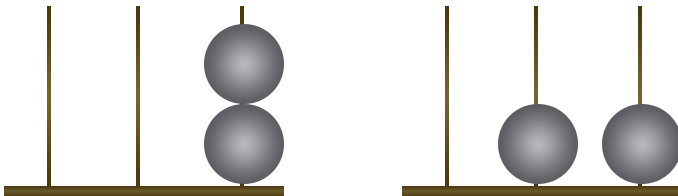
$$(\chi, \pi).s = X \left(\Sigma_{\pi^{-1}(1)} | \dots | \Sigma_{\pi^{-1}(p)} \right), s \in V(L_h^n)$$

pri čemer je X preslikava, ki ustrezno permutira barve krogel glede na χ .

Iz teorije grup vemo, da lahko na množici stanj definiramo ekvivalenčno relacijo $\sim$ takole:

$$s_1 \sim s_2 \iff \exists (\chi, \pi) \in \Gamma_{np}: s_2 = (\chi, \pi).s_1,$$

množica stanj razpade na ekvivalenčne razrede, ki so kar orbite. Ekvivalentna so torej tista stanja krogel, ki so v isti orbiti.

Slika: Na sliki sta prikazani edini dve neekvivalentni stanji problema O_3^2 .

Trditev

Množica stanj londonskega grafa L_{222}^3 , katere velikost je 42, razpade v 2 ekvivalenčna razreda; prvi je velikosti 6, drugi pa 36. Minimalna stopnja vozlišč tega grafa je 3, maksimalna 6, povprečna pa ≈ 3.43 . Premer tega grafa je 5, povprečna razdalja med dvema vozliščema pa ≈ 3.31 .

Primeri uporabe

- Problem londonskega stolpa je bil razvit z namenom merjenja sposobnosti načrtovanja in reševanja problemov pri bolnikih s poškodbami čelnega režnja možganov.
- Slabo reševanje londonskega stolpa se interpretira kot nezmožnost učinkovitega načrtovanja.
- Uporabljen je bil za ocenjevanje napredka bolezni pri bolnikih z Alzheimerjevo in Parkinsonovo boleznijo.
- Uporabljen je bil tudi za opazovanje vedenja majhnih otrok pri reševanju problemov.